

Dr hab. Piotr Magier

Lublin, 18.02.2022.

Instytut Pedagogiki

Wydział Nauk Społecznych KUL

Recenzja dorobku naukowego
w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika
Pana Doktora Przemysława Chmieleckiego

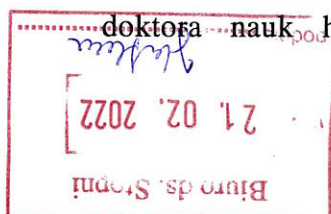
Struktura recenzji. W recenzji scharakteryzowane zostały następujące treści:
1) Podstawa prawna recenzji; 2) Sylwetka zawodowa oraz aktywność organizacyjna Habilitanta; 3) Główne osiągnięcie naukowe wykazane do habilitacji; 4) Pozostały dorobek naukowy wykazany do habilitacji; 5) Konkluzja.

Charakterystyka otrzymanych materiałów do recenzji przeprowadzona została w formie ich aspektowego opisu i oceny. W zakresie punktu 3) Główne osiągnięcie naukowe wykazane do habilitacji, dotyczy ona: przedmiotu, osadzenia teoretycznego i metodologicznego, języka oraz uwag merytorycznych.

1. Podstawa prawna recenzji

Podstawę prawną recenzji stanowi Ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (art. 219, ustęp 1, punkt 2 i 3) oraz Uchwała Rady Dziedziny Nauk Społecznych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy nr 9/2021/2022 z dnia 16 listopada 2021 roku dotycząca powołania komisji w postępowaniu habilitacyjnym Pana Doktora Przemysława Chmieleckiego.

Przedmiotową podstawę recenzji stanowią dokumenty przesłane w formie drukowanej, zawierające: 1) kopie dyplomów ukończenia studiów wyższych, w tym uzyskania stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie filozofii; 2) autoreferat; 3) publikację

monograficzną: P. Chmielecki, *(Nie)zależność uniwersytetu. Spory i dyskusje o kształcie dydaktyki i nauki akademickiej w Polsce*, Toruń: Akapit. Wydawnictwo Edukacyjne 2021, wskazaną jako główne osiągnięcie do habilitacji; 4) wykaz osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych Wnioskodawcy; 5) kserokopie artykułów naukowych Habilitanta; 6) kserokopie zaświadczeń dotyczących działalności organizacyjnej i dydaktycznej.

2. Sylwetka zawodowa oraz aktywność organizacyjna Habilitanta

W rozwoju zawodowym oraz organizacyjnym, pozostającym w ścisłym związku z zainteresowaniami naukowymi oraz uzyskanymi dyplomami, tytułami, stopniami zawodowymi i naukowymi Pana Doktora Przemysława Chmieleckiego dostrzegam trzy zakresy przedmiotowe. Chodzi o aktywności dotyczącą: filozofii, informatyki oraz nauk społecznych (w tym pedagogiki). Wyróżnienie wspomnianych zakresów ma charakter typologiczny (a więc nierozłączny, krzyżujący się), co jest jak sądzę skutkiem zarówno zróżnicowania w zainteresowaniach naukowych oraz aktywności zawodowej i organizacyjnej Habilitanta, jak i niewątpliwie pozostaje specyficznym, istotowym elementem humanistyki.

Pierwszy z zakresów aktywności zawodowej i organizacyjnej dotyczy filozofii oraz nauk z filozofią genetycznie lub merytorycznie powiązanych. Chodzi o takie osiągnięcia, jak doktorat z nauk humanistycznych z zakresu filozofii, uzyskany na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w styczniu 2018 roku na podstawie rozprawy pt.: „*Od Witelona do Szkoły-Lwowsko-Warszawskiej. Polscy filozofowie o znaczeniu filozofii w kształceniu akademickim w okresie między XIII a XX wiekiem*”. Rozprawa przygotowana została pod kierunkiem Prof. dr hab. Włodzimierza Tyburskiego, a recenzowana była przez Prof. dr hab. Lesława Hostyńskiego i Dr hab. Helenę Ciężelę, Prof. APS; a także uzyskanie stopnia licencjata z filozofii na specjalności komunikacja społeczna w 2013 roku, również na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, a także magisterium z kognitywistyki uzyskane w 2015 roku na UKM.

Temu zakresowi odpowiadają formy aktywności organizacyjnej i zawodowej, takie jak: działalność w studenckich kołach naukowych w (lata 2008-2015: KN Logiki, Międzywydziałowe Koło Nauk Humanistycznych UMK); praca na stanowisku adiunkta (od 2018 roku) w Zakładzie Filozofii i Nauk Społecznych w Katedrze Teologii Systemowej w Wyższym Baptistycznym Seminarium Teologicznym w Warszawie; realizacja projektu

wydawniczego (od 1019 roku) „*Wykłady Filozoficzno-Teologiczne KTS WBST*” oraz kierownictwo Instytutu Badawczego WBST.

Drugi zakres przedmiotowy pracy i aktywności organizacyjnej Habilitanta stanowi informatyka oraz zagadnienia dotyczące przetwarzania informacji. W aspekcie wykształcenia chodzi o uzyskanie stopnia technika informatyka w szkole Cosinus (2011) oraz tytułu magistra inżyniera o specjalności programowanie w Wyższej Szkole Informatyki w Łodzi w 2017 roku.

W aspekcie aktywności organizacyjnej i zawodowej podejmowanej w tym aspekcie wymienić można: udział w latach 2013-2015 w badaniach ilościowych i jakościowych prowadzonych przez takie pracownie badawcze, jak: PBS, TNS, IPSOS, Pracownię Badań Społecznych i Marketingowych SOMA, Millward Brown oraz prowadzenie firmy TechBrain Applied IT & Science Consulting (od 2017 roku). Do tego zakresu zaliczam także pełnienie przez Habilitanta funkcji Kierownika Studiów Online w Wyższym Baptistycznym Seminarium Teologicznym w Warszawie.

Trzeci zakres stanowią zainteresowania i aktywność Pana Doktora w dziedzinie nauk społecznych, w tym w dyscyplinie pedagogika. W aspekcie wykształcenia odnoszą się one do: uzyskania w 2009 roku stopnia licencjata pedagogiki o specjalności pedagogika resocjalizacyjna, a następnie w 2011 roku uzyskanie tytułu zawodowego magistra pedagogiki o specjalności resocjalizacja na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. W ich zakres wchodzi także ukończone, bez uzyskania stopnia doktora, studia doktoranckie w dyscyplinie socjologia.

Zainteresowania tematyką społeczną uwidaczniają się niewątpliwie także w dwóch pierwszych, wskazanych przeze mnie, zakresach aktywności zawodowej i organizacyjnej Pana Doktora. Chodzi np. o uzyskanie kwalifikacji i dyplomów z zakresu kognitywistyki oraz filozofii, prowadzenie badań społecznych, a także aktywność zawodową i organizacyjną w kołach naukowych: Socjologii Wychowania i Resocjalizacji UKW, Kole Młodych Pedagogów UKW, jak i pełnione funkcje oraz aktywność administracyjną i edukacyjną realizowaną w Wyższym Baptistycznym Seminarium Teologicznym w Warszawie.

Na podstawie zaprezentowanego w dokumentacji materiału, w mojej uogólniającej ocenie sądzę, że aktywność zawodową i organizacyjną Pana Doktora Przemysława Chmieleckiego opisać można przy pomocy następujących sformułowań: 1) Pan Doktor zrealizował i nadal realizuje szeroki zakres aktywności zawodowej, mieszczącej się w głównie z zakresie problematyki społecznej oraz filozoficznej. 2) Trudno jednak, w mojej opinii,

wskazać główny zakres aktywności zawodowej Habilitanta, co skłania do konstatacji, że ma on charakter wieloaspektowy ale i rozproszony. 3) Mimo, iż Pan Doktor zajmuje się profesjonalnie edukacją akademicką, nie dostrzegam wyróżniającego się typu aktywności zawodowej dotyczącego w sensie ścisłym pedagogiki (tj. rozumianej jako dyscyplina naukowa, nie tylko w szerokim rozumieniu, jako praktyka edukacyjna lub dydaktyczna).

3. Główne osiągnięcie naukowe wykazane do habilitacji

Głównym osiągnięciem naukowym wykazanim do habilitacji przez Pana Doktora Przemysława Chmieleckiego jest publikacja monograficzna: P. Chmielecki, *(Nie)zależność uniwersytetu. Spory i dyskusje o kształcie dydaktyki i nauki akademickiej w Polsce*, Toruń: Akapit. Wydawnictwo Edukacyjne 2021. Recenzje wydawnicze publikacji przygotowali: Prof. dr hab. Józef Górniewicz oraz Prof. dr hab. Zdzisław Wołk.

3.1. Wybór przedmiotu badań

Wybór przedmiotu badań zaprezentowanych w głównym dziele habilitacyjnym uznaję za zasadny i istotny. Co prawda problematyka funkcjonowania uniwersytetu oraz kształcenia uniwersyteckiego, w tym zagadnienie autonomii uniwersytetu nie jest nowa w badaniach humanistycznych; przeciwnie podejmowana była i jest w nauce wielokrotnie oraz analizowana z różnych perspektyw badawczych oraz teoretycznych; niemniej, jej doniosłość poznawcza, a także społeczna jest niepodważalna.

Dynamiczne zmiany społeczne, kulturowe oraz naukowe, jakich doświadczamy współcześnie powodują, że stałe badania poświęcone najważniejszej instytucji naukowej i dydaktycznej kultury europejskiej, jaką jest uniwersytet uznać trzeba za aktualne i potrzebne. Właśnie na tej problematyce skupia swoje zainteresowania Autor publikacji. W tekście odnosi się do takich współczesnych problemów funkcjonowania uniwersytetu, jak m.in.: polskie i europejskie regulacje prawne, dyskusja między klasycznym modelem uniwersytetu a modelem uniwersytetu jako przedsiębiorstwa, ocena parametryczna dorobku naukowego naukowców oraz instytucji naukowych, rozwój kadry naukowej finansowanie uniwersytetów, problem technicyzacji funkcjonowania uniwersytetu czy kształcenie akademickie.

Dodatkowym argumentem wskazanym przez Autora, mającym uzasadnić trafność wyboru przedmiotu badań jest ich aspekt. Dostrzega On mianowicie braki w publikacjach naukowych holistycznie ujmujących problematykę autonomii uniwersytetu, jako instytucji.

Ujęcie to ma w mniemaniu Autora ostatecznie odpowiadać namysłowi nad istotą uniwersytetu, nad „duchem uniwersytetu”. Autor dostrzega, że mimo, iż w polskiej i światowej literaturze naukowej nie brakuje publikacji poświęconych uniwersytetowi, w tym jego autonomii, większość z nich ma charakter sprofilowany (s. 15).

Trudno oprzeć się refleksji, że uzasadnienie odwołujące się do aspektu przeprowadzonych badań, jako badań holistycznych, interdyscyplinarnych, a tym bardziej eklektycznych (s. 19) nie jest oczywiste, a nawet więcej, jest dyskusyjne. Mimo, że zapewne całościowe opracowanie dotyczące uniwersytetu posiadałoby specyficzną wartość encyklopedyczną i erudycyjną, to śmiem wątpić na ile jest ono możliwe do zrealizowania przy dzisiejszym stanie nauki. Dynamiczny rozwój wiedzy naukowej powoduje, że badania naukowe dotyczące wielu zagadnień (jakiegokolwiek zagadnienia?), badania różnorodnych zjawisk i problemów w sposób całościowy, holistyczny współcześnie wydają się trudne do realizacji, o ile w ogóle możliwe. Mimo, zrozumiałych i naturalnych dla humanistów dążeń do całościowego oglądu rzeczywistości, to aspektowość pozostaje dominującą cechą nauki (badań naukowych) w czasach współczesnych (J.M. Bocheński).

Odrębnym problemem jest na ile badania zaprezentowane w publikacji realizują postulat holizmu, ujęcia „uniwersytetu jako całości”. W mojej ocenie nie wyczerpują one ambitnego, ale i trudnego projektu zaproponowanego przez Habilitanta. Mimo, że zawierają analizy wieloaspektowe: począwszy od kwestii historycznych, ideowych, koncepcyjnych, teleologicznych, a dalej skupiają się na zagadnieniach prawnych, administracyjnych, organizacyjnych, ekonomicznych, technologicznych, dotyczących kształcenia a nawet politycznych, nie znajduję w publikacji strukturalnie (!) wyodrębnionego pedagogicznego aspektu prowadzonych badań. Mimo, że treści dotyczące kształcenie uniwersyteckiego pojawiają się w kontekście różnorodnej problematyki (nawet stanowią ważny aspekt treści publikacji, np. s. 285-306), nie zyskały one w tekście rangi odrębnego, oznaczonego właściwą nazwą rozdziału czy paragrafu. Sądzę, że zarówno z racji formalnych – dyscypliny, w jakiej Pan Doktor Przemysław Chmielecki ubiega się o stopień doktora habilitowanego; jak i z powodów merytorycznych – tj. istotności pedagogicznych analiz funkcjonowania uniwersytetu, jako instytucji oraz jego niezależności (J.M. Bocheński), tego typu rozstrzygnięcie powinno w prezentowanej publikacji znaleźć swą realizację, a nawet zostać wyeksponowane. Tym bardziej niepokojące jest stwierdzenie Autora, który świadomie i celowo minimalizuje ten obszar w zakresie własnych eksploracji naukowych: „*W literaturze nie brakuje znakomitych prac, które drobiazgowo analizują tematykę podmiotowości [uniwersytetu – jak rozumiem, przyp. P.M.] w*

ujęciu pedagogicznym czy psychologicznym, stąd ten obszar w niniejszej pracy będzie jedynie marginalnie przywołany” (s. 15).

Lektura książki nasuwa spostrzeżenie, że Autor wyraźnie uznaje potrzebę prowadzenia badań mających za przedmiot funkcjonowanie uniwersytety, także jako instytucji edukacyjnej (s. 285-306), to przekonanie wprost podkreśla (s. 27) i m.in. w odniesieniu do źródeł pedagogicznych prowadzi aspektowe analizy (np. s. 102-107). Problematyczna jest natomiast prezentowane badania realizowane są z pozycji pedagogiki (!). Badanie instytucji edukacyjnych, a nawet procesów czy zjawisk edukacyjnych nie musi być z definicji realizowane z perspektywy pedagogicznej. Prowadzić mogą je chociażby filozofowie, socjologowie, psychologowie, ekonomiści czy prawnicy. Istotne dla badań pedagogicznych jest natomiast określenie tzw. *specyficum paedagogicum* (M. Nowak, D. Kubinowski, J. Maritain, D. Benner). Problem pozostawiający konsekwencją fundamentalnego dla klasycznej koncepcji nauki rozróżnienia między przedmiotem materialny i formalny badań. Sam przedmiot materialny nie przesądza jeszcze o specyfice prowadzonych badań (dyscyplinie w jakiej są one prowadzone). Przesądza o nim przedmiot formalny, a więc aspekt, pod kątem którego badamy wcześniej wyznaczony przedmiot (materialny).

3.2. Osadzenie metodologiczne i teoretyczne badań

Prezentowane w publikacji badania Autor określa jako interdyscyplinarne, pluralistyczne oraz eklektyczne. W szczególności umieszcza je w zakresie zainteresowań badawczych filozofii edukacji, pedagogiki, socjologii i filozofii, a szczegółowo w zakresie teorii wychowania, pedagogiki ogólnej, pedagogiki pracy oraz pedagogiki szkoły wyższej (s. 24). W rozumieniu Autora brak odwołania do jednego stanowiska teoretycznego gwarantować ma bezstronność badań oraz ich pogłębiony charakter. Jednocześnie, jako podstawę metodologiczną prowadzonych badań Autor wskazuje nurty krytyczne oraz analityczne oraz postmodernizm. Oczywiście, wybór modelu, na którym oparte są badania pozostaje w gestii autora, niemniej istotną kwestią pozostaje namysł nad użytecznością poznawczą przyjętych modeli. Nie można pominąć faktu, że warunkują one podjęte badania już w punkcie wyjścia, jak i że narzucają określoną interpretację uzyskanych wyników.

Dla badań zaprezentowanych w publikacji paradygmat krytyczny wydaje się być „naturalny” (s. 15). Sądzę, że jego przyjęcie odpowiada projektowi Autora publikacji, a jego wybór uzasadniają dwa zakresy podejmowanych w publikacji analiz: 1) przedmiot badań – prawny, społeczny, polityczny, technologiczny oraz ekonomiczny kontekst (uwarunkowania),

w jakich funkcjonuje uniwersytet; 2) kategorie pojęciowe zastosowane przez Autora i stanowiące poznawcze ramy prowadzonych badań. Przyjmując jednak tego typu podejście Autor zminimalizował zainteresowanie zagadnieniami wykraczającymi poza krytyczny paradygmat badawczy. Oprócz wspomnianego już aspektu pedagogicznego chodzi chociażby o analizy historyczne odnoszące się do autonomii uniwersytetu.

W tym kontekście odniosę się jeszcze raz do pedagogicznego „charakteru” prezentowanych w publikacji badań. Trudności w jego określeniu pozostawać mogą skutkiem ich osadzenia w postmodernizmie (s. 22). Jako grupa zróżnicowanych wewnętrznie poglądów zakłada on antydemarkacyjne podejście do nauki, zarówno jej struktury, jak i samego odróżnienia wiedzy potocznej i wiedzy naukowej (A. Bronk, M. Walczak). Przyjmując model wiedzy jako zbioru luźno ze sobą powiązanych obszarów przedmiotowych trudno wyodrębnić specyficzne podejścia badawcze, w tym pedagogiczne i w ich ramach prowadzić badania sprofilowane do jednej dyscypliny.

3.3. Dobór źródeł

Innym elementem, który zwraca uwagę w prezentowanej publikacji jest dobór tekstów źródłowych. Autor określa, że w trakcie kwerendy zastosowana została metoda saturacji, „[...] polegająca na poszukiwaniu coraz to nowych publikacji w literaturze do momentu nasycenia, a więc osiągnięcia wysokiego stopnia powtarzalności, co pozwoliło z dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczać, iż analiza kolejnych prac nie wniesie zbyt wiele nowych treści” (s. 21). Oczywiście, za niemożliwe i niepotrzebne uznaję wykazanie w spisie bibliograficznych wszystkich publikacji dotyczącej podjętej problematyki. W tym kontekście konieczne jest przyjęcie określonego kryterium selekcji źródeł. W moim mniemaniu saturacja nie może jednak stanowić jedynego jej sposobu. Być może daje ona wiedzę na temat problematyki podejmowanej w przeczytanych już źródłach, niemniej nie rozumiem w jaki sposób (indukcyjnie?) uprawomocnia przekonanie o kompletności, wysyceniu problematyki w tekstach jeszcze nie znanych. Dodatkowo sądzę, że saturacja nie gwarantuje zasadności (!) wyboru istotnych dla pewnej problematyki źródeł. Nie daje ona w moim przekonaniu merytorycznej pewności, że dokonany wybór jest właściwy, reprezentatywny dla danej dyscypliny. Wymaga uzupełnienia kwerendą oparta na ogólnej wiedzy przedmiotowej. Na jej podstawie badacz jest w stanie w trakcie kwerendy wybrać teksty autorów uznanych, klasyków rezygnując jednocześnie z tekstów mniej wartościowych, odtwórczych, przyczynkarskich.

Problem wyboru metody selekcji źródeł, jak i omówiony wyżej problem pedagogicznego charakteru dorobku Habilitanta znajduje swoje przełożenie w wykazie bibliografii zaproponowanym w dziele głównym oraz wykorzystaniu tego dorobku w treści publikacji. Niewątpliwie Autor odwołuje się do szerokiego dorobku polskiej nauki: socjologii, filozofii, prawa oraz pedagogiki. Sądzę, jednak że wymagałby on uzupełnienia o dzieła polskich pedagogów istotne dla problematyki autonomii uniwersytetu. Chodzi chociażby o prace: Władysławy Szulakiewicz, Grażyny Karolewicz, Ryszarda Skrzyniarza.

3.4. Język publikacji

Na pozytywną uwagę zasługuje język publikacji. W mojej ocenie spełnia on standardy języka naukowego: jest precyzyjny i jednoznaczny, natomiast styl wypowiedzi jasny i komunikatywny. Autor jasno formułuje wypowiedzi nie pozostawiając wątpliwości co do sposobu rozumienia kluczowych terminów. Co istotne rzadko wprowadza określenia potoczne, lecz stosuje konsekwentnie nazewnictwo przyjęte w ramach określonych przez siebie podstaw teoretycznych i metodologicznych. Ewentualne niejasności, jakie mogłyby się pojawić w zakresie stosowanej w książce nomenklatury znajdują swoje wyjaśnienie we wstępie, gdzie Autor wprowadza słownik (mapę pojęciową) kategorii (najważniejszych terminów) stosowanych w tekście publikacji.

Ogólne bardzo dobre wrażenie dotyczące języka publikacji zakłócają jedynie pojawiające się niekiedy potknięcia stylistyczne (np. użycie określenia „odnośnie”; zamiast „odnośnie do”) oraz istotny, w badaniach źródeł pisanych brak klasycznego rozróżnienia na termin, pojęcie i desygnat (S. Kamiński, A. Bronk). Mylenie nazwy z jej znaczeniem (s.77, 242) wprowadza groźną dla badań opartych na analizie tekstów sytuację trudności w radzeniu sobie z wieloznacznością, obecną powszechnie w języku pedagogiki.

3.5. Treść publikacji

Nie jest moim zamiarem szczegółowo omawiać poszczególne rozdziały lub paragrafy publikacji. Chciałbym jedynie zwrócić uwagę, na niektóre jej fragmenty, w mojej ocenie szczególnie istotne lub dyskusyjne.

Pozytywna ocena treści publikacji dotyczy głównego jej zakresu, a więc analiz strukturalnych, prawnych, ekonomicznych, technicznych oraz społecznych funkcjonowania uniwersytetu. Autor rzetelnie przedstawił regulacje prawne, a także wypowiedzi wybranych autorytetów naukowych. W większości przypadków zaprezentował odmienne poglądy

dotyczące podjętych zagadnień, niekiedy je oceniając, a następnie podsumowując. W podjętych analizach odwołał się nie tylko do dorobku polskiego, lecz także obcego. Zaprezentowane treści wzbogacone zostały o bogaty materiał statystyczny, ilustrujący ale i uzasadniający formułowane tezy.

Jednak określone fragmenty pracy nasuwają wątpliwości natury treściowej, teoretycznej. Pierwsza z nich dotyczy wykorzystania w badaniach analiz historycznych. Autor skupia się na współczesnych analizach funkcjonowania uniwersytetu i jego kontekstu. Co prawda wskazuje na główne modele uniwersytetu ukształtowane w historii (niemiecki, angielski, francuski), niemniej modele te traktuje wybiórczo. Zastanawiające jest na przykład na ile istotne dla analiz zawartych w pracy pozostaje odniesienie do problemu zależności/niezależności uniwersytetu funkcjonującego w modelu protestanckim, o którym Autor nie pisze. Opracowanie dotyczące niemieckiego modelu uniwersytetu skupia się na koncepcji uniwersytetu humanistycznego Wilhelma von Humboldta, która to koncepcja nie jest w tradycji niemieckiej jedyna lub pierwsza.

Inna wątpliwość dotycząca treści historycznych odnosi się do badań szkolnictwa wyższego w Polsce. Tytuł pracy wyraźnie wskazuje, że podjęty zakres przedmiotowy publikacji dotyczy Polski, jednak w publikacji nie przewidziano odrębnej części poświęconej zmianom modelu i funkcjonowania uniwersytetów w naszym kraju. Co prawda w różnych częściach pracy Autor wyjaśnia dziejowe uwarunkowania poruszanego problemu (np. s. 78-84; 117-118), niemniej zawężenie ich do najnowszych dziejów Polski (XX wieku) pozostawia niedosyt. Zdaję, sobie sprawę, że badania prezentowane w publikacji nie są badaniami historycznymi, niemniej zgodnie z postulatami Wilhelma Diltheya dotyczącymi specyfiki nauk humanistycznych, analizy historyczne stanowią niezbędny element badań humanistycznych, warunkujący realizację podstawowego ich celu, a mianowicie rozumienia.

Jak wspomniałem, szczegółowa analiza różnorodnych zagadnień dotyczących administracyjno-społecznego aspektu niezależności uniwersytetu świadczy o rzetelności a nawet skrupulatności w realizacji badań. Autor niejednokrotnie odwołuje się nie tylko do międzynarodowych i polskich aktów prawnych określających zasady funkcjonowania uniwersytetu. Podobnie szeroko przytacza wypowiedzi polskich i częściowo zagranicznych naukowców. Znamienne jest jednak, że omówienia niektórych newralgicznych, delikatnych oraz dyskusyjnych problemów funkcjonowania uniwersytetu realizowane są z perspektywy dominującej narracji, często osadzonej w admiracyjnych funkcjach jej autorów (s. 96-104). Ciekawym a nawet pożytecznym byłoby przytoczenie opinii odmiennych niż oficjalne, ogólnie

znane. Tym bardziej jest to zasadne, że jak miemam rozwiązanie takie zgodne byłoby z podstawowym założeniem modelu badawczego pedagogiki krytycznej przyjętego przez Habilitanta. Odpowiadałoby mianowicie postulatowi dowartościowania narracji słabych, pozostających w tzw. „strefach ciszy”, choć zdaje sobie sprawę, że wymagałoby także sporej odwagi.

4. Pozostały dorobek naukowy wykazany do habilitacji

Pozostałe publikacje oraz aktywność naukowa (w tym konferencyjna) wykazana w materiale dostarczonym do oceny utwierdzają mnie w przekonaniu o trudnościach we wskazaniu pedagogicznego charakteru dorobku naukowego Pana Doktora Przemysława Chmieleckiego. Wręcz zastanawiające jest dlaczego wniosek habilitacyjny nie złożony został w innej niż pedagogika dyscyplinie.

Habilitant dzieli zamieszczone publikacje na dwa typy: 1) dotyczące Science and Technology Studies (STS) oraz 2) dotyczący obszaru filozofii, pedagogiki i resocjalizacji. Przed doktoratem Pan Doktor wykazuje 28 publikacji naukowych, natomiast po doktoracie 22 publikacje naukowe, z czego 4 publikacje (1 monografia i 3 artykuły) z zakresu STS oraz 16 z zakresu problematyki szkolnictwa wyższego (1 monografia 15 artykułów) – nie dostrzegam w wykazie 2 publikacji. Prezentowane artykuły konsekwentnie podejmują różnorodne zagadnienia dotyczące uniwersytetu. Można nawet zgodzić się z uwagą Habilitanta, że przygotowują one opracowanie głównej monografii, chociażby w aspekcie historycznym (których to brak uwidocznili się w dziele głównym). Lektura artykułów nie pozostawia jednak wątpliwości, że osadzone są one w przewadze w dorobku filozofii. Także czasopisma, w których Habilitant publikował artykuły w części reprezentują pedagogikę: *Przeglądu Pedagogicznego*, *Edukacja Ustawiczna Dorosłych* i *Szkoła - Zawód -Praca*, inne natomiast nie wskazują na ich pedagogiczny charakter: *Zeszyty Naukowe Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego*, *Zagadnienia Naukoznawstwa*.

Wykazany dorobek naukowy, podzielony na okres do doktoratu (2018) oraz po doktoracie cechuje wyraźna dysproporcja wskaźników bibliometrycznych, na niekorzyść dorobku po doktoracie. Przykładowo są to 22 cytowania w latach 2010-2021 przy 1 cytowaniu w latach 2018-2021 oraz Indeks Hirsha 2 w latach 2010-2021 oraz 1 w latach 2018-2021.

W aspekcie działalności konferencyjnej Habilitant wykazał uczestnictwo a 19 konferencjach krajowych i międzynarodowych, w tym w 4 zagranicznych, z czego 6 dotyczyło problematyki STS, pozostałe w większości wpisywały się zagadnienia szkolnictwa wyższego.

Pan Doktor Przemysław Chmielecki w załączonej dokumentacji, jako udział w projektach badawczych wykazał: 1) Prowadzenie serii wydawniczej „*Wykłady Filozoficzno-teologiczne KTS WBST*”, 2) uczestnictwo w posiedzeniach sieci badawczej „*Homo responsabilis Initiative – Political Workstream*”, 3) udział w projekcie digitalizacji zbiorów Kroniki Miasta Ostrołęka 1983-2018 w zakresie nadzoru merytorycznego nad projektem oraz 4) złożenie do NCN w ramach konkursu OPUS-21 projektu „*Robotyzacja uniwersytetu – przyczynek do analizy wpływu sztucznej inteligencji na badania i dydaktykę uniwersytecką*” pełnienie funkcji kierownika i wykonawcy projektu. W mojej opinii wykazane projekty nie mają charakteru badawczego, z wyjątkiem projektu wykazanego jako ostatni, który w chwili obecnej nie jest jeszcze przyznany i realizowany.

Za symptomatyczne dla oceny wkładu dorobku Pan Doktora w dziedzinę pedagogiki uznaję także braki w: pełnieniu funkcji promotora pomocniczego, uczestnictwie w zespołach redakcyjnych czasopism pedagogicznych, prowadzeniu zajęć z zakresu pedagogiki czy uczestnictwie w programach międzynarodowej współpracy z zakresu pedagogiki, np. chociażby wymiany pracowników w ramach Erasmus+.

5. Konkluzja

Uogólniająca ocena dorobku Pana Doktora Przemysława Chmieleckiego, w tym głównego dzieła oraz pozostałego dorobku naukowego, nie jest w moim przekonaniu jednoznaczna. Mimo, poznawczego znaczenia jaki posiada, generuje on równie ważny problem określenia jego istotnego wkładu dla pedagogiki.

Z całą pewnością zaprezentowany dorobek naukowy cechuje erudycja, wieloaspektowość i osadzenie w dotychczasowym dorobku naukowym, zwłaszcza filozofii. W aspekcie metodologicznym również oceniam go jako uporządkowany. Autor sprawnie porusza się między różnymi zagadnieniami na poziomie teorii oraz metodologii, zachowując przy tym konsekwencję, spójność i jasność wywodów. W rezultacie zamieszczony w dokumentacji dorobek naukowy traktuje jako wartościowy poznawczo, choć nie pozbawiony braków oraz kwestii do dyskusji.

Trudno z drugiej strony pominąć fakt, że deklarowana i realizowana wieloaspektowość i interdyscyplinarność badań powoduje rozproszenie zaprezentowanego dorobku. W szczególności trudny do określenia pozostaje jego pedagogiczny charakter. Chodzi przy tym nie tyle o materialny przedmiot badań, co o przedmiot formalny (podejście badawcze) zaprezentowane w dziele głównym, pozostałych tekstach zamieszczonych do oceny habilitacyjnej, jak i w zakresie innej aktywności naukowej (konferencje, współpraca międzynarodowa, projekty) Habilitanta. Trudności w określeniu pedagogicznego charakteru dotyczą zresztą nie tylko osiągnięć naukowych, lecz również funkcjonowania zawodowego oraz zaangażowania organizacyjnego.

Ocena dorobku Pana Doktora Przemysława Chmieleckiego wyraźnie uwikłana jest we wspomnianą wyżej w recenzji dyskusję między demarkacjonizmem a anydemarkacjonizmem w nauce. Mimo iż pedagogika pozostaje dyscypliną otwartą na osiągnięcia innych nauk, to istnieje także potrzeba jasnego określenia tożsamości teoretycznej i metodologicznej pedagogiki. Co więcej, wskazanie istotności wkładu w dyscyplinę stanowi wymóg formalny, nałożony przepisami prawa.

Z przykrością zaprezentowany dorobek oceniam jako przedwczesny i nie pozwalający na dopuszczenie do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego w dyscyplinie pedagogika. W mojej ocenie przedstawiony dorobek nie odpowiada wymaganiom określonym w art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. 2018 poz. 1668) w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika.

Magorz Pils